

Boletín de la Sociedad Arqueológica Luliana

PALMA 25 JUNIO DE 1888.

SUMARIO.

I. Com hom se pren guarda de so que fan los juglars. De R. Lull.—II. Atentado cometido contra una imágen de R. Lull, y acuerdos tomados por el G. y G. Consejo. (1699,) por *D. Eduardo Támara*.—III. Apólogos y proverbios de Ramon Lull, por *D. Gerónimo Rosselló*.—IV. Correspondencia, II, por *D. Bartolomé Ferrá*.—V. Establecimientos hechos por la familia Lull, por *A.*—VI. Sección de noticias.

COM HOM SE PREN GUARDA DE SO QUE FAN LOS JUGLARS. DE R. LULL (*).

¡A Deus, pare celestial en lo qual es tota sanctetat, e tota seynoria, e tota gloria, e tota benedicció! La art seyner de juglaria comensa enues a loar, e enues a beneyr, e per asso foren atrobats estruments, e uoltes, e lays, e sons nouels, ab que hom se alegras en Vos. Mas seguons que nosautres ueem ara seyner en nostre temps tota la art de juglaria ses mudada. Cor los homens seyner qui s'entremeten de sonar estruments e de bayllar e de trobar, no canten ni no sonen los estruments, ni no fan uerces, ni cansons sino de luxuria e de uanitats daquest mon. Aquels seyner qui sonen los estruments, e qui canten de puteria, e qui loen cantant

aqueles cosas qui no son dignes de esser loades, aquels son malayts, per so com muden la art de juglaria de la manera per que la art se troba en lo comensament. E aquels, seyner, son benahiuats qui en los estruments, e en les uoltes, lays s alegran e s deporten en la uostra laor e en la uostra amor, e en la uostra bonea, cor aquels seyner, mantenen la art seguons so perque fo comensada.—Paternitat, e filiacio, e processio sia coneguda per tots temps a la uostra sancta simpla unitat seyner Deus, cor nos ueem seyner, amar, e honrar los juglars e ls trobadors per so com canten, e bayllen, e troben uerces, e cansons, e dances, e balades; on per la belea dels bayls e dels mots e de les noueles raons que atroben, e dels bons sons, veg seyner que son escoltats, e demanats, e apelatas, e uolguts, e amats. Si los homens seyner se prenien guarda del mal ques seguex per los juglars e per los trobators, ni com lurs cantars e lurs estruments contenen uils obres, e de poc profit, ia no serien seyner los juglars nils trobador tam be aculits ni tam be emparats con son. Per los estruments quels juglars seyner sonen, e per les noueles raons que atroben e que canten, e per los nouels bayls que fan, e per les paraules que dien, es seyner ublidada la vostra bonea, e la gloria gran, e la gran pena qui es en laltre seggle, e per so quels juglars fan, senyer, son remembrades totes les obres de peccats, e son amades totes les maneres perque hom es desobedient a son seyner, e a son sal-

(*) C. xviii del libre de Contemplacio.

Año IV.—Tomo II.—Número 81.

uador.—Eternal seynor, en lo qual son acabades totes les glories e totes noblees e totes uertuts, nos ueem, seynor, que per so quels juglars fan e dien que son contensons, e guerres, e barayles enfre ls princeps, els caualers, els pobles; e per los juglars son dones desmaridades, e punceles corrupudes, e ensutzades; e per los juglars, son, seynor, homens altius e erguloses, e desconexens e desleyals. Los juglars ueem seynor, que de nits uan sonant los estruments per les places e per les carreres, per tal que mouen lo coratge de les fembres a puteria, e a que fassen falsia e traicio a lurs marits. On los juglar seynor, no tan solament los abasta lo dia afer mal e a tractar, que encara uolen fer mal de nits, on totes coses han occasio que posen e que cessen de fer mal. Los maluats juglars ueem seynor esser maldigols e malmeseladors enfre un princep e altre, e enfre un baro e altre; e per la mala fama que sembran seynor los juglars e per lo y e la mala uolentat que engenren enfre ls alts barons, per so seynor, ueem destruir emperis e regnats, e comdats, e terres, uiles e casteyls. ¿E donchs seynor, quals homens fan tant de mal en est mon con juglars? A seynor Deus qui guardats e saluats e beneficiats los nostres pobles, nos ueem seynor que los juglars han presa art e manera de mentir: cor aqueles coses seynor qui no son dignes de esser loades, e qui deuriem esser auilades e meynspreades, aqueles dien seynor que son bones e ueres e nobles, e aqueles coses qui son seynor ueres e dignes de esser loades, aqueles seynor son per los juglars represses e escarnides, e maldites e meynspreades. Si nul hom es, seynor, gran luxurios, ni gran escarnidor, ni gran guastador, ni ple de uicis ni de peccats, aquel seynor sera loat, e preat e amat per los juglars; e aquels homens seynor qui son uertaders e honests e sauis e be acostumats, aquels seynor seran defamats e desloats per los juglars. Tota la occasio perque ls juglars seynor son mentiders, e reprehen so que faria a loar, e loen so que faria a rependre, esdeue, seynor, per rao dels maluats princeps, e dels necis richs homens qui amen so qui es fals, e han en oy so qui es uer. Cor per esta mala manera quels

juglars conexen seynor en los princeps e en los grans seynors, prenen seynor manera de mentir y uan per aquela manera quels princeps eis grans homens amen y uolen. Forsa, e uertut, e sentelat, e granea, e benediccio e noblea sia coneguda esser en uos seynor Deus, cor molt ha gran desig seynor que uees juglars uertaders qui loassen ço qui fa a loar, e blasmassen lo qui fa a blasmar; encara he seynor desig que nul hom no sapes trobar ne cantar ne sonar nul estrument, si donchs no era seruidor e juglar de uera amor e de uera ualor, e que fos sotsmes e amador de ueritat. Tot dia ueem seynor anar juglars com a foyls e fan semblant d oradura, e son certs en ajustar diners enfre les gents nescies; on com per ajustar diners los homens prenen habit e juglaria de fulia, gran marauela me do, seynor, com pot esser que per amaruos, e per loaruos, e per guaynar de uos gloria e benediccio, no son molts homens qui uayen con a foyls en les corts dels reys e dels altres barons, e que represen los faliments quis fan contra los uostres manaments. Molt son marauelat seynor, com pot esser que aquest mon qui es uil, e mesqui, e trespasable, e pobre de tota ualor, ha mes juglars e mes loadors que uos, qui sots seynor acabat, eternal, cumplit de tots bens; cor qui guarda seynor los juglars daquest mon totes les terres ne ueura plenes, cor cascun home es juglar de si matex a loar; mas los uostres juglars seynor, tant son pocs que apenes paren entre ls altres.—Seynor forts sobre totes forces, seynor poderos sobre tots poders, per so ha en est mon tants juglars, com los princeps, els homens rics donen grans dons als homens qui els loen; e doncs seynor com uos siats seynor tan bon donador, e com uos donets tan grans dons e tan nobles, ¿com pot esser seynor que uos no hauets mes de loadors que ls homes d aquest mon uanagloroses, ni com pot esser seynor, que nul hom se guab ni s feyna que sia juglar uostre ni ben deidor, pus que el orne ni pinte ses paraulas per tal que sia loat de les gents, cor aquel seynor, segons ueritat, mes es juglar de si matex que de uos? Si tots los juglars seynor, que son loadors dels princeps e dels homens mundans, e de les uanitats daquest mon, e de si metexes, e tots los ju-

glars ipocrites qui loen uos per tal que sien loats per les gents, e per tal que pusquen haueu delits temporals, si tots aquets juglars seyner eren triats a una part, pocs serien seyner aquels qui uos loen e beneexen ab uera entencio, e ab amor uertadera. Jas sia so seyner que los juglars uertaders qui loen uos sien pocs a esguart dels altres juglars mentiders, molt ualen mes seyner los vostres loadors e ls uostros juglars, que no fan altres juglars, ja sia so que sien molts; car mes ual seyner laor d un juglar uertader, que totes quantes laors dien, seyner, los juglars mentiders, cor hom qui loa, seyner, mintent no loa ans desloa, ni no honrra aquel qui loa ans lo desonrra.—O uos seyner uer Deus qui enluminats los coratges dels feels crestians de uera fe e de bones obres, uolria ueer seyner juglars qui anassen per les plasses e per les corts dels princeps e dels alts barons, e que anasen dien la propietat qui es eu los .ij. mouiments, e en les dues entencions, e la propietat e la natura qui es, seyner, en los .V. seyns corporals e los V. espirituals, e que dixessen totes les propietats qui son en les .V. potencies de l anima. Si aytals juglars seyner anauen per lo mon, aquels seyner serien uertaders juglars e loarien so qui fa a loar, e rependrien so qui fa a rependre. Mas per so cor les gents no uolen esser represes de lurs faliments, e uolen haueu laor de lurs greus faliments, per asso, seyner, son tan pocs juglars de ueritat e n son tants de mentiders. Aquels qui uolen esser, seyner, juglars uertaders en uos a loar e a honrar, e a amar, e a seruir, uenguen seyner e uayen per aquesta Art de Contemplacio, cor en ela atrobaran seyner moltes de noueles raons, e moltes de beles paraules, per les quals uos poran loar e amar e seruir, cor tota esta obra seyner es comensada e feta per donar laor de uos, e per enamorar en uos e per honraros.—Seyner uer Deus quius encarnas en nostra dona sancta Maria pertal que recreassets l humanal lynatge, nos ueem seyner que los juglars baylen e canten e sonen estruments dauant los homens per tal quels mouen a alegre e a plaer de lur cantar e de lur bayllar, e dels estruments que sonen, e puxes com los han

alegrats, ueem seyner que los juglars demanen e queren a las gents. On beneyt siats uos seyner qui uolgues esser home, e uolgues esser ploros e consiros e angoxos e turmentat e mort, per tal que alegrasets nosaltres en la gloria de parays. Si los juglars seyner per art e per subtilea que han saben concordar la nota, el bayll, e les uoltes, els lays que fan en los estruments ab la nota que ymagenen en lo cor, com pot esser aquesta marauela seyner que els no saben obrir llur cor a loar uos, e a conexer que els no deuen loar nuyla cosa don mal esdeuenga? ¿E com pot esser que els no conexen si meteys esser obligats a loar uos, dont tots bens esdeuenen? Molt hom neci seyner dona als juglars dons melors que a els no taynen a donar, ni als juglars a reebre; e puxes com los juglars han reebuts los dons, aquels homens seyner qui pus los entenen per pecs ne per necis son los juglars meteys quels dons han reebuts.—Diuinal seynor en lo qual se ajusten totes les amors, e totes cogitacions, e tots los pensaments qui son bons: los juglars mentiders, mal parlars, ueem seyner qui uan uestits de uestidures reyals, e menuguen dauant los princeps de les nobles uiandes quels princeps menugen; mas los mesquins de pobres qui per amor de uos demanen, los quals desijen que poguessen haueu de les uiandes qui romanen als juglars, aquels seyner ueem estar fora del palau, uestits de uils draps romputs, e son morts de fam, e no es quilis obra la porta ne qui beyla cara ls fassa ni bon respost. Ells juglars seyner ueem que son donats cauaylls e palafrens e anaps dargent e nobles uestiments, e diners daur e dargent, e daltres rics dons; mas als mesquins de pobres qui tot dia us uan nomenant e reclamant, a aquels ueem seyner que sou donats uils dons, cor ab una meaylla, o ab una poca pessa de pa, o ab una uestidura rota los cuida hom satisfer a lur gran pobretat. Los juglars seyner ueem que com hom lur dona ja tan gran do, hom nols dara, seyner, que els no reten gracias a uos, e tot quant hom lur dona tot o deguasten eu malmeten; mas no es en axi, seyner, dels homens pobres qui uan acaptant per les portes, cor tan poc do

hom nols dona seyner que els per aquel do no fassen gracies a uos, e estojense seyner so quilis sobra al temps de necessitat com no atroben qui re lur do. Vertader seyner a uos sia gloria e laor per tots temps, con en tot lo mon seyner no ueg neguna art tan uil com art de juglaria. E asso esdeue per so seyner com los juglars son los pus enujosos homens e ls pus proxouols, els pus mentiders, els pus reprenedors que neguns homens qui sien en tot lo mon. Encara es seyner auol art de juglaria sobre totes auolees e sobre totes uiltats, per so cor neguns homens seyner no uiuen ab tant de supplici de les gents com els fan, ni a nuls homens, seyner, no diu hom tant de no com a els fan; e so porque hom diu mes uegades de no als juglars que no a altres homens, es seyner per so cor nuyls homens no queren tant com els fan. So porque tant es seyner auol la art de juglaria es seyner per so com loen los homens mintent, e si hom nols dona, ni ls te pagats, dien d hom mal, mintent. On com los homens mundans aman, senyer, uanagloria, per so donen als juglars que mal no diguen, e que diguen de hom be, lo qual be no es en aquels qui uolen esser loats. Com lo uostre seruidor el uostre sotsmes haja estat sa enrere fals loador e mintent maldeidor, pus que uos seyner lauets esguardat ab los uostres huyls piadosos plens de misericordia, daqui auant proposa seyner que sia uertader juglar en donar laor uertadera de son seyner Deus.

ATENTADO

COMETIDO CONTRA UNA IMÁGEN DE R. LULL
Y ACUERDOS TOMADOS POR EL G. Y G. CONSEJO. (*)

(1699.)

«Certifico y fas fe, yo Juan Servera, notari publich, Secretari perpetuo de la Universidad, Ciutat y Regne de Mallorca, ab la present scriptura, encara que de ma ajena escrita, de la mia propia empero de baix firmada, y ab lo Sello de la Secretaria de la dita Universitat

(*) Debemos la copia de este documento a la amabilidad de nuestro consocio de Barcelona D. Eduardo Tamayo, cuya ilustracion y laboriosidad tiene demostrada en diversas publicaciones de critica artistica y Arqueológica.

autorizada: Qualment en lo Llibre de determinacions del Gran y General Consell del any 1699: Conste que en el que se ha celebrat lo dia present als 19 de July de dit any, en que ha assistit llegalit nombre de Consellers axi de la Ciutat com part forana, se ha proposat y resolt lo saguent: Divendres passat als 12 dels corrents, circa las set horas del mati entrant el Sr Mestre Dr Joseph Mateu, del Monastir de la Real de la Sagrada orde de Sister, al Studi general per llegir la sua llisto com a Catedratic de Theologia que es de la Universitat Litteraria, troba al Licenciado Fran.^{ch} Sastre qui en ses mans tenia alguns troços de una imatge de scultura del Illuminat Doctor y Venerable Martir el Beato Ramon Lull; dihent dit Licenciado Sastre, que al entrar poch antes a la Universitat, havia trobat los troços de aquella venerable image en terra, prop del portal, profanada ab lo modo tan abominable com se veyia; y miradas despres las pessas en presencia del Rector y del Secretari de la Universitat Litteraria, fonch vista en una de ellas una inscripcio, qui diu: *Inter hæreticos locum*, la qual manifesta la intencio ab que fonch perpetrat delict tan execrable per tots respectes, majorment en el present Regne, en el qual se dona culto al Venerable Beato Ramon Lull, se adoren las suas reliquias, se aporten a los malalts, se li celebren festas, se li erigexen altars y dedican capellas, y finalment se enseña publicament la sua doctrina ab preferencia a las demes en horas de precedencias, respecte de ser Lulliana la Universitat Litteraria y ser los de esta opinio los fills primogenits de ella. Participanos encontinent el Rector de la Universitat lo Illustre Don Fran.^{ch} de Togoras Pbre. y Canonge el succes y causantnos el dolor que entendra V, ss^{ria} comparantlo al gran que compren a V, ss^{ria}, resolgueren convocar el matex dia una Junta de Teolechs desapasionats en la qual concorriren quinze subjectes de la primera graduacio del Regne, y ningun discrepant nos daren son sentir, de que se continua acte en lo extraordinari de la Secretaria, y despres el dia siguent (carexent del consell de V, ss^{ria} qui de prompte no se pot juntar) passaren a convocar altre Junta de probos homens de tots

staments, ab duplicat nombre del ordinari per la gravetat de la materia, la qual axi matex de conformitat de tots, prengue la resolucio de que dit dia se continua acta en lo matex extraordinari. Fets los refferents actes y altres continuats en lo Studi general de orde del Rector, podra Vss^{ria} manar se lligen per enterarse millor ab la continencia de aquells, axi de lo impiament succehit per part dels Emulos del Beato Ramon, com de tot lo devotament obrat per part nostra fins are, per que el Regne consequesca satisfaccio de tan gran injuria: Y encara que en el interin sia inconsolable nostro 'n dolor, pero serveix de algun alivio, considerantlo tan general y comu com se ha vist expresat en boca de molts de lo mes grave, religios, docte, noble y calificat del Poble, qui nos acompanyen en aquell, fins veurel trascendir a los Superiors, essent el mayor de tots el qui mes ho ha manifestat, puys es stat servit Su Illma del Señor Virrey (*) manar despetxar pregons publicant-se per los llochs acostumats, oferint premi de 200 liures y dos bandejats que no merescan mes que sinch anys de galera, al qui descubrira los agresors. En atencio a lo qual y á la obligacio del Regne que ha contractat de temps antiquissim de protegir y deffensar la causa de un fill seu, tan digne de tota veneracio per la sua santedat y doctrina, premeditara V, ss^{ria} ab son gran zeí y resoldra ab la sua gran prudencia lo faedor en la subjecte materia, que sens dupta sera lo mes convenient.

E mes fonch llegit lo acte continuat en presencia del Rector de la Universitat Litteraria, en junta de quinza theolechs y de probos homens.

Sobre la qual proposicio y demes papers passaren y discorregueren los vots de un Conseller en altre, com se acostume, y fonch conclus, diffinit y determinat nemine discrepante ab vot y parer: Que no omittintse demostracio alguna del just sentiment que te y ha de tenir en tot temps el Regne de actio tan abominable, sediciosa, scandalosa e injuriosa, puys haventlo offes sos autors tan

gravement en lo mes sensible, li han de ser aquells sempre malvats, com ya presenti y aconsella la Junta de Probos homens celebrada els 13 dels corrents. Hi omittintse executar el parer de la altre Junta dels 12, puis en censura tan docta no pot quedar motiu de trepidar. Se acude a Roma per impetrar de la Santa Sede Apostolica, la aprobacio de la vida, santedat, martiri y doctrina del Venerable Beato Ramon Llull, proseguint lo matex que el Regne ha sollicitat en tot temps y succesivament per medi de Agens extraordinaris en aquella Curia, los molt RR. PP. Antoni Busquets, Juan Riera, Fran^{ch} Marsal y Joseph Hernandez, tots religiosos Franciscos de la Regular observancia; pero que se acude ab mes brevetat a se Mag^d., que Deu guarde, suplicantli man despatxar Reals ordes de que ningun de sos vaxalls axi Ecclesiatichs com Seculars, de qualsevol stat y condicio sia, se atrevesca en lo present Regne desi aldevant offendre e injuriar de paraula o en scrits, la doctrina, vida y santedat del Venerable Doctor y Martir el Beato Ramon Llull, y per lo succehit man privar de tots los carrechs y officis universals als qui han perpetrat, aconsellat y intervingut en dit delictes, y de las honras, magisteris y graus de la Universitat Litteraria, y de cursar en ella, manantlos borrar de las matriculas en cas se trobasen ya descrits en aquellas, y en el interin que tardera en obtenirse los Reals Decrets per tot lo sobredit ques suplich a Su Illma. del Sr. Virrey tingue per be manarho executar axi; y per el gasto que necessariament se offerex, señaladament en la Curia Romana, en la qual no resideix Agent ordinari del Regne, ques suplich finalment a sa Mag^d. son Real permis y beneplacit de pendre cade any 300 liures dels productes dels drets universals, no obstant se tropian consignats a los acreedors censalistas, axi com en altre ocasio y en menos urgencia, se consequi permis de semblant quantitat del dits effectes per el mateix fi, y ab dita quantitat y ab la que voluntariament offerexen contribuir los devots, se podra continuar la causa fins a son exit. Y per ultim en desagravi del illuminat Doctor y Venerable martir el Beato Ramon Llull, ques fasse una festa supernumeraria y molt solemne, la

(1) Lo era el catalan D. José Galcerán de Cartella Zabastida.

qual se dexa a la disposicio de su Señoria, dels molt Ill^{res} y Mag^{hs} Señors Jurats y honors Sindichs Clavaris de la part forana.

Utique præmissis ab omnibus fides tribuatur, ego Joannes Servera Notarius publicus Secrettarius perpetuus Universitatis Civitatis et Regni Majoricarum hic appono Siggillum Secrettarie dicta Universitatis et Regni Majoricarum.»

(Hay este Sello en seco sobre oblea encarnada, presentando las armas acuarteladas de la ciudad de Palma, con un yelmo coronado de frente, el Murciélago y grandes lambrequines.)

EDUARDO TÁMARO.

APÓLOGOS Y PROVERBIOS

DE

RAMON LULL.

Uno de los diez y seis árboles que forman el Libro de la Ciencia de nuestro iluminado Doctor Ramon Lull, es el titulado *Arbre excenplificad*, libro originalísimo, producto de una imaginación inagotable, que vuela tanto como discurre el entendimiento por las profundidades del raciocinio. Este libro es otro de los comprobantes repetidísimos del inmenso caudal que de la ciencia y literatura de los orientales había atesorado aquella inteligencia pasmosa para fundirla en el gran crisol de su genio y asimilársela y hacerla servir á los objetos de sus elucubraciones enciclopédicas. He aquí una muestra, que cojemos al acaso, de aquel libro por tantos títulos digno de estudio.

LO FIIL DEL MERCADER.

Un mercader era molt rich, e quant vench la mort dixo a son fill que si volia fer cases no hi faes beyl portal per ço que la bellea del portal no descobris la sua riquesa. Mori lo mercader, el fill no entes son pare, e en les cases on estava havia letg portal, e elles eren belles de dinds. Lo fill del mercader imagina un bell portal e molt gran, lo qual feu a las cases on estava. E quant lo hac feyt, viu que no era proporcionat a les cases que eran trop poques. E adonchs derroca aquelles cases, e feu graus

cases proporcionades al portal en bellea e en quantitat, les quals li costaren la meytat de tot quant havia, e l desviaren de lo art de mercaderia; e imagina que senyor de tan belles cases devia esser cavaller, e tenir cavall e falco, e molta companya, per ço que les cambres no estiguessen buydes; e enaxi feu gran mesio. Un dia se sdevench que l rey passa per aquell carrer en eveu aquelles cases, e per la bellea del portal volch entrar en aquelles cases, e quant fo layns la bellea de los cases e la multitud li feu imaginar tresor; cor pensa que aquell mercader havia molts florins. E lavors dix al mercader que ell lo pregava que ell li prestas mil besants, los quals li hac a prestar mal son grat. E per la gran messio que fahia, e per ço que prestat havia en breu de temps no hac que manjar.

LA LANTEA E LA FLAMA.

En una cambra havia una lantea qui cremava totes nits, e la flama iluminava aquella cambra en qui eren juntats un home e un demoni. El home era vestit de blanques vestidures, e havia molt bella figura; e l demoni de negres vestidures, e era feyt de molt letja figura. E adonchs la flama havia gran plaer en mostrar aquelles dues figuras, car la letja figura del demoni, e ses negres vestidures, lo ven les gents la bellea de la figura del home e la blanquesa de les sues vestidures. Dementre que la flama se gloriejava de la bona obra que fehia, l oli se clama de la flama que l consumava, e dix que ell no volia haver passio per ço que la flama hagues delectacio. E la flama dix al oli que ell sen passio e treball no podia participar en la bona obra que ell fehia.

PROVERBIS.

Mes val negror en lo ferre, que blancor en l argent.

Lo foch devalla ab humilitat e puja ab argull.

Si no fos lo ferre en lo peu del cavall, no fora l aur en lo cap del rey.

Ergullosa fora la rosa si no fos nada entre espines.

Tant tost con la flor del ametller fo buyda caech de les simes en la terra.

Aquell foch qui es invisible en l oli, apar en la flama.

Lo mul prega la egua, sa mare que no diex que ell fos fill del ase; e ella dix al mul que ell ho significava en la sua figura perque ella celar no ho podia.

Lo hom peccador no ha dret en neguna cosa qui sia de Deu.

Bona forma en mal home es habit de hipocresia.

En la una ma del amat veu l enteniment una espasa en l altre una flor.

La voluntat qui ben ama, cull flors blanques; e la volentat qui mal ama cull flors negres.

GERÓNIMO ROSSELLÓ.

CORRESPONDENCIA.

II.

Barcelona 28 Maig de 1888.

Mon bon amich Thomás Forteza:

A tu que ests l' homo de la tranquilidat, t' escrich aquesta altre carta de la bulla, per darte relació y conte de la segona part dels Jochs Florals.

Ahir vespre, com de costum, els poetes catalans y els convidats, se reuniren per sopar plegats, á tant per hom.

Segons he vist, també tenen aquí un *Miramar* amb manco terra que 'l nostro, però ran de ciutat, á un replá de com se puja á Monjuich. Allò es *ca's Catalá* de Barcelona, ab millors locals y mes concorregut que son establiment semblant, passat Cala major de la nostra illa.

En dues taules llargues, quatre fileres d' adjunts y de poetes, passant d' un centenar, mostraren sa talent y son talent.

No 't donaré sa llista del *menu*, (vol dir de la pietansa que mos serviren); però, sí, has de saber que vaig tenir l' honra d' estrényer les mans á Mossen Llacinto, lo senzill prevere que *les ha ab Atlants*; á l' egrègi Marcell Menéndez, lo jove escriptor *padri* de Ramon Lull; á Mossen Colell, lo cap de banyolina que, sense conspirar, ahir matí mateix arribá á treure la Reyna del seu *puesto* (no li vull dir trono); el pros valenciá Sr. Llo-

rente, autor y constructor de *la Barraca* que durará mes fora de l' horta; á n' en Donna-dieu y á n' en Laforge que vingueren á fermos sa visita per Mallorca, y á tans d' altres que sols los coneixia per sa anomenada y per ses gloses.

Abans de comensá á menjar ja no sentian una mosca..... ni tant sols els fochs d' artifici que á una terrada, part demunt nosaltres, desaparavan. Figura 't trapenses que per manament de Deu haguessin de conversá sempre seguit. Per aquesta part no hi feres gens de falta.

Y arribá l' hora de desbocá 'ls brindis.

¿Que te diré jo del entusiasme y de les paraules ab que s' espressaren? Trèt de Mossen Cintó, los primers poetes obriren les válvules del seu patriotisme literari y de s' alegria imponderable per la gran consideració que, ab la festa de enguany, ha merescut l' encobehit llenguatje catalá. ¡Pensa tu que fins y tot s' hi posá part d' un *parte* telegráfic! Y que l' Academia Espanyola n' ha trames un d' amistosa cortesía en ves dels Jochs florals! fent esclamar á un devot: ¡Ja transigeixen!

També s' han rebut saludos del Bisbe d' Astorga, del Baró de Tourtoulon, de Montpeller, de Cerdanya, etc. etc.; però els literats de Mallorca no 's descompassaren. Valga que *Mossen Colell* que dirigia 'ls brindis va cridar: ¡Mallorca! apuntant á noltros; y micer Llabrés digué quatre paraules, si no de trons y llamps, afables y respetuoses.

Farts y ben tips, derrera el *champagne* mos 'ne donaren una de freda y una de calenta, vuy dir: café y gelat. Mes de lo necessari per fer improvisar de bon de veres.

A les hores ja s' en alsá un, diguentmos que *per éll* la Reyna de Espanya era manco que la de la festa; que li bastaría una Comptesa; que el poble es devant tot.....

La major part badavam tanta orella, y no l' aplaudiren tant fort ni tan arreu.

Valga que la Mussa del Canonge de Vich, en tot y ser autora de la *Sagramental* que havia escarrufat á n' en Sagasta, s' hi posá per mitx y va fer senyal, als mes despèrts, de tenir son.

Y tots amb bona pau y unió exfrem á contemplar des la miranda, el port cubert de

barcos, molts d'ells amb alimares: mentres la lluna ferfa de plè en plè aquella *marina*, y ab s'hermosura coronava l'acabament gastrónomo-poètic d'aquella diada.

Y cap á Barcelona, daxo, daxo, nos varem despedir los uns dels altres.

¿Creurás que m'agradá de lo mes molt haverhi anat? Idò ho pots creure.

Però, ¿creurás que he recobrat les ganes de fer versos? Donchs no ho creguis; que 'n fassin els poetas. Mira si t'escrich en prosa; y ¡Deu mén dò!

Salud y á reveure.

BARTOMEU FERRÁ.

ESTABLECIMIENTOS

HECHOS POR LA FAMILIA LULL.

(1241.)

iiii nonas februarii anno M CC xl primo.

R. Lul per me et meos cum presenti carta laudo concedo atque confirmo tibi A. Paschalis et uxori tue Suavi et vestris, illas duas jovatas terre quas tu dicta Suavi tenebas per me, et tu et G. Mir, quondam, vir primus tuus, adquisivisti a me in alqueria que dicitur Massana, quam habeo in termino de Polentia, sicut in carta dicte acquisitionis vestre continetur. Ita quod predictas duas jovatas cum omnibus suis pertinentiis laudo et approbo et confirmo vobis sub modis et formis quibus continentur in instrumento acquisitionis, ad vestras voluntates faciendas sine vinculo alicujus persone, salvo census mei et jure et fatiga mei vel meorum in omnibus, sicut in carta dicte acquisitionis continetur. Declarando etiam quod de omnibus ficibus quod Deus in dicto honore dederit dones michi et meos perpetuo annuatim in festo Sancte Marie septembris per census unum quintallium et medium ficarum albarum bonarum et recipiendarum; et non obstante nocerem hoc quod continuatur in primo instrumento acquisitionis quod daretis decenam de ficibus super omnis. . . .¹

Testes P. Lul, P. Colomer et Bg. Rubeus.

(1) Siguen aquí algunas palabras tan borrosas é ininteligibles que no he podido descifrarlas.

vj idus februarii anno M CC xl primo.

Primianus Ficulosa per me etc. et ego Elisendis cognata vestra cum presenti carta damus et stabilimus tibi Bernardo sutori nepoti A. Rubei et tuis successoribus in eternum quoddam operatorium quod habemus in civitate Majoricarum et tenemus per R. Lul; et affrontat ex una parte in via publica et ex alia parte in operatorio quod tenemus per dominum G. Bovis, et ex aliis duabus partibus in operatoriis R. de Meyanibus; ad census duos besantios bonos argenti fini rectique ponderis annuatim in festo Natalis Domini, ad fatigam x dierum; et faciamus tenere et habere in pace perpetuo salvo jure nostro et salvo census, jure et senioratico dicti R. Lul, in omnibus sicut in carta acquisitionis continetur, etc et est dictus operatorius juxta ecclesiam sancti Michaelis.

Testes Bg. de Palaciolo.

Arch. de Protocolos—Lib. de Cartas reales.

A.

SECCION DE NOTICIAS.

Un lienzo del pintor Gaiusboroug.

Se ha descubierto en Lóndres al derribar una casa de New-Bond-s'treet, una tela enrollada, en bastante mal estado, pero que es nada ménos un soberbio cuadro del pintor Gaiusboroug, que representa el retrato de la duquesa de Devonskire.

Se ha valuado en más de diez mil libras esterlinas.

Un cuadro de Rafael.

Dice un periódico de Méjico que en un puesto de libros viejos de dicha ciudad se vendió hace algun tiempo, en la ínfima cantidad de 12 pesos, un magnífico cuadro de Rafael.

Dicho lienzo ha sido remitido á Roma, en donde se ha descubierto quien era su autor. El cuadro representa una hermosísima Madonna, y el propietario, despues de haberlo retocado, lo ha depositado en París en una rica casa mejicana.

Dicho cuadro se halla actualmente en venta, pidiéndose por él la suma de 200.000 duros.